

Гомельскій Універсітэт

№ 1 (902)

ЧАЦВЕР, 11 студзеня 1996 г.

Газета заснавана
ў верасні 1969 годаВыходзіць два разы
ў месяц

Цена дагаворная

ЗАЛЕЖЫЦЬ АД ВЫНІКАЎ СЕСІИ

Зімовая экзаменацыйная сесія стала паўнапраўнай зенія бягучага года ў студэнта і яго адносін да гаспадынія у нашым рэспубліцыдзеянічай вучобы. Таму многія юнакі і юніверсітэцце. Але ёсьць на палажэнне аб размеркадзяўчаты, якія раней з лявельмі важная асаблівасць ду для студэнтаў. Цяпер ставіліся, павінны зрабіць -- яе вынікі істотным чынам прадугледжваюцца трохадпаведныя вынікі. Інакш будуць упłyваць на матэматычныя віды стыпендыі: сацыяльнае становішча студэнта, вучэбныя і імянныя. І выплачвацца яны будуць у

Загадчык кафедры хіміі дасягнуў на "выдатна" адказ студэнта гр. Б-22 біяфака Максіма Мамаева на экзамене па арганічнай хіміі.

* * *

Марына Сітнікова з філалагічнага факультэта выдатна валодае ведамі па курсу "Руская вусная народная творчасць". У гэтым упэўнілася на экзамене па ім ст. выкладчыца кафедры рускай літаратуры Л.Л. Ермакова.

Фота
У.Чысціка.

НА САВЕЦЕ УНІВЕРСІТЭТА

На зыходзе снежня адбылося чаргове пасяджэнне Савета юніверсітэта. Абмеркаваны і зацверджаны тэматычны план навукова-даследчых работ на 1996 год, аб якім далажыў прарэктар па навуковай работе професар А.М. Сердзюкоў. Ён жа праінфармаваў аб выкананні

дзяржаўнай бюджетнай тэматыкі па проблемах Чарнобыля.

Дэкан завочнага факультэта дацэнт М.Н. Мурашка зрабіў паведамленне аб правядзенні арганізацыйна-метадычнай работы ў дні завочніка.

Па конкурсу на вакант-

ныя пасады абраны прафесарамі: С.Ф. Каморнікаў -- па кафедры алгебры і геаметрыі, В.Р. Пінчук -- па кафедры агульнай фізікі; дацэнтамі: М.І. Багданаў -- па кафедры ЭІ і АСК, кафедрамі М.П. Купрэеў -- па кафедры агульнай фізікі, М.М. Фядосенка -- па кафедры оптыкі.

УДАСТОЕНЫ СТИПЕНДЫЙ КАБІНЕТА МИНІСТРАЎ

Падведзены вынікі конкурсу аспірантаў другога і трэцяга гадоў навучання з адрывам ад вытворчасці на атрыманне стыпендыі Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь, якія былі ўстаноўлены ў канцы 1994 г. у памеры пяці мінімальных зарплат кожная. Конкурсная камісія Міністэрства адукацыі і навукі прысудзіла іх на 1996 год і трох аспірантам нашага юніверсітэта: Паўлу Астахаву -- з кафедры оптыкі, Інэсе Марозавай -- з кафедры рускай літаратуры і Вадзіму Селькіну з кафедры алгебры і геаметрыі.

ВІНЧУЕМ!

Рэкторат, грамадскія арганізацыі юніверсітэта, дэканат, выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты філалагічнага факультэта горача віншуюць асістэнта кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства ХАЛЯЎКА Алена Іванаўну (навуковы кіраўнік -- дацэнт У.І. Коваль) з пасляховай абаронай дысертацыі на атрыманне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук.

З УЗНАГАРОДАЙ!

За шматгадовую плённую навуковую і вучэбную работу па падрыхтоўцы маладых спецыялістаў, актыўны ўдзел у грамадскім жыцці Ганаровымі граматамі юніверсітэта ўзнагароджаны загадчык кафедры хіміі дацэнт ПРАЛЯСКОЎСКІЮльян Антонавіч і дацэнт кафедры эканамічных тэорый ГАЛЕЕЎ Віктар Пятровіч.

ДА ВЫТОКАЎ ЛЕТАПІСНАГА ГОМЕЛЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 5-стар.)

жых дружын і экспансіі вялікакняжскай кіеўскай улады. Зусім магчыма, што гомельскія воіны прымалі ўдзел у вядомым паходзе 907 года князя Алега Вешчага на сталіцу Візантый Канстанцінопаль (Царград).

У канцы X ст. радзімічы, разгромленыя вялікім кіеўскім князем Уладзімірам Святаславічам, уваходзіаць у склад Кіеўскай Русі. Гомель атрымоўвае новы імпульс развіцця і ператвараецца ў адзін з цэнтраў "акніяжвання" быўой племяннай тэрыторыі. Сам горад імкніва расце, пашырае свае межы. Тут квітнеюць і разнастайныя промыслы. З другой паловы XI ст. ён уваходзіаць у склад Чарнігаўскага княства.

Матэрыйлы раскопак паказалі, што росквіт сярэдневяко- вага горада адносіцца да XII ст. Яго ядром была магутная княжацкая крэпасць (на месцы цяперашняга будынка музея і Палаца школьнікаў). Да яе прылягаў горад, які таксама меў крапасныя збудаванні. Тут знаходзіліся сядзібы феадалаў і радавых гараджан. У ходзе раскопак даследаваны рэшткі жылых, гаспадарчых і вытворчых збудаванняў "летапіснага" перыяду: заснаванні драўляных наземных дамоў, сляды печаў, звязаных з апрацоўкай жалеза і ювелірнай справай. Гараджане не парывалі і з сельскай гаспадаркай: разводзілі жыўёлу, вырошчвалі хлеб, перапрацоўвалі ўраджай. Ка- лекцыя знаходак, выкананая з зямлі, даволі разнастайная. Прадстаўленыя ключы, замкі, нажы, спражкі, рыболовецкія прылады, бронзавыя і шкляныя ўпрыгожванні, каменныя жорны і інш.

Да ліку найбольш цікавых адкрыццяў археолагаў адно- сцца кавалкі пляскатых заглін-плінф XII ст., якія сведчаць аб наяўнасці ў старажытным горадзе каменных манументных збудаванняў. Магчыма, гэта будаўнічы матэрыйял першых гомельскіх храмаў (документы XVI-XVIII ст. ст. упамінаюць у дадзенай частцы горада цэркви Ражства Багародзіцы і Троіцкую). Першыя хрысціяне з'явіліся ў Гомелі яшчэ ў X-XI ст. ст., але нават у XIII ст. іх суседзімі былі язычнікі, якія пакланяліся Перуну, Велесу, русалкам і іншым персанажам мясцовага дахрысціянскага пантэона. У рэштках жылога

дома XIII ст. экспедыцыя выявіла амулеты язычнікаў -- прасвідраваныя клыкі жывёлін і мініяцюрную копію баявой сякеры, выконваючу функцыю "оберага".

Палітычная гісторыя Гомеля XII ст. амаль невядома вучо-nym. Маскоўскі даследчык А.К.Зайцаў меркаваў, што ў 1164г. тут узімае ўласнае ўдзельнае княжацкае прайленне. Менавіта тады чарнігаўскі князь Святаслаў Усеваладавіч накіраваў у падпарадкованне яму гарады пасаднікаў (намеснікаў), а ў Гомель, як апавядзе летапіс, -- свайго сына. Інакш кажучы, у 1164г. у Гомелі з'явіўся ўласны князь. Нечаканым пацвярдзеннем прымых адносін чарнігаўскіх князёў да Гомеля з'яўляецца археалагічная знаходка 1995 г. -- свінцовая пячатка князя Святаслава Усеваладавіча з адлюстраваннем Архангела Міхаіла і святога Кірыла. Гэта пячатка некалі была падвешана да нейкага важнага даку- мента -- граматы, дасланай са столінага горада.

Наибольш упартымі і ўдалымі археолагамі былі студэнты курса А.Хадановіч, А.Каўтуноў, Д.Гусакоў, С.Сакалоўскі, С.Жыхараў, А.Замойскі, С.Майсеня, першакурснік Д.Малікаў, выпускнік вучылішча В.Залатароў, а ўнікальную княжацкую пячатку знайшоў самы ўважлівы ўдзельнік рас- копак Ю.Гарошык, які рыхтуеца да паступлення на гісторычнае аддзяленне нашага універсітэта.

Даследаванне калекцыі сярэдневяковых прадметаў, якія папоўнілі археалагічны музей кафедры ўсеагульнай гісторыі, працягваеца. І да гэтай важнай работы актыўна падключач- юца студэнты-гісторыкі. Р.Кабашнікаў і Д.Шкудун ужо распрацавалі музейны стэнд "Гомельскія кафлі XVI-XVIII ст.ст.", які паспяхова абаронены ў якасці курсавой работы.

А цяперашня першакурснікі спадзяюцца на падставе археалагічных знаходак расказаць будучым наведальнікам музея аб сярэдневяковай матэрыйяльнай культуры Гомеля і касцюме жыхаркі Пасожжа X-XII ст.ст. У працэсе карпатлівай навукова-даследчай работы адкрываюцца вытокі летапіснага горада над Сожам.

А.МАКУШНІКАЎ,

дацент кафедры ўсеагульнай гісторыі, кандыдат гісторычных навук.

Пытайце-адказваеам

ЯК НАБЫЦЬ ДРУГУЮ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЬ

Многія чытачы нашай газеты цікавяцца, як набыць другую спецыяльнасць пасля заканчэння вышэйшай навучальнай установы.

На гэта пытанне мы папрасілі адказаць практіката па вучэбна-выхаваўчай работе дацэнта М.М.Войнава.

-- Для атрымання вышэйшай адкуацыі па другой спецыяльнасці (на платнай аснове) неабходна выканаць вучэбны план гэтай спецыяльнасці ў поўным аб'ёме.

Як паведамілі ў Міністэрстве адукацыі і навукі Рэспублікі Беларусь, дазваляеца перазалічваць дысцыпліны, якія былі здадзены ў закончанай ВНУ пры ўмове поўнай адпаведнасці праграмных патрабаванняў па гэтых дысцыплінах. У гэтым выпадку Міністэрства рэкамендуе перазалічваць толькі дысцыпліны, па якіх атрыманы добрыя і выдатныя адзнакі.

Пры немагчымасці залічэння на другі і старэйшыя курсы ў сувязі з неадпаведнасцю пройдзеных дысцыплін або праграмных патрабаванняў па гэтых дысцыплінах жадаючыя атрымаць другую спецыяльнасць абавязаны здаваць уступныя экзамены, або праходзіць субяседванне па прадметах, вызначаных навучальнай установай.

З улікам перазалічаных дысцыплін кіраўнікі ВНУ вызна-

чаюць, на які курс залічыць асоб, жадаючых атрымаць вышэйшую адкуацыю па другой спецыяльнасці.

Чаюць, на які курс залічыць асоб, жадаючых атрымаць вышэйшую адкуацыю па другой спецыяльнасці. Атрыманыя дысцыпліны, якія былі здадзены ў закончанай ВНУ пры ўмове поўнай адпаведнасці праграмных патрабаванняў па гэтых дысцыплінах жадаючыя атрымаць другую спецыяльнасць абавязаны здаваць уступныя экзамены, або праходзіць субяседванне па прадметах, вызначаных навучальнай установай.

Лідар

заняя і са структурай мовы. Ну не "кладзеца" нямецкая мова на рок, што тут зробіш?!"
Дэбютны дыск выйшаў у 1972 годзе, але ён якімі не настаяцца, быў, па сутнасці,

каля 65 тысяч гледачоў! Ну а наступны дыск групы "Лав- драйв" дасягнуў у Англіі 12-га месца ў спісу "Top-50". Наступны за "Лавдрайв" дыскі толькі ўмацоўваюць пазіцыі групы ў іерархіі зорак хард-року.

У 1985 годзе група адпраўляеца ў тур па ўсю свету, выконваючы песьні з апошніх чатырох пласцінак. Двайны канцэртны альбом, які выйшаў у тым жа 1985 годзе, падвёў вынік шматгадовому гастраляванню, стаўшы лепшай канцэртнай пласцінкай года.

У 1988 годзе "Скорпіоны" упершыню прыезджаюць у СССР. Гэта была першая група, якая прыехала да нас на хвалі папулярнасці. Вынікам змянення саставу стала запрашэнне з канцэртным турам у Японію, па матывах якога быў запісаны дыск "Токио Тэйпс".

У гэты час Шынкер вырашае злёгку пераарыентаваць музыку, узяўшы за ўзор класічны гук "Лед Зеппелин". Выбару няма: у року ёсьць традыцыі. Яны фарміраваліся на сумесным канцэртным туром гадоў, ёсьць агульныя законы, у тым ліку звяз-

штвнага ўзроўню -- вось мэта, якую паставілі перад сабой музыканты.

Вось як гаворыць аб гэтым Клаус:

"Група павінна не толькі добра іграць, але і спяваць свае песні па-англійску.

Выбару няма: у року ёсьць традыцыі. Яны фарміраваліся на сумесным канцэртном туром гадоў, ёсьць агульныя законы, у тым ліку звяз-

Гэта цікава

ПЯРСЦЁНКІ НА МУЖЧЫНСКАЙ РУЦ

Моцная палова роду чалавечага здаўна любіла гэтыя рэчы, якія, здавалася б, павінны служыць упрыгожваннем толькі слабому полу. Аднак прызначэнне пярсцёнкаў значна больш разнастайнае.

Гэта вядомыя са старажытных часоў рэчы магічнага рытуалу і сілікага сакральнага значэння (лепш за ўсё гэту думку выказаў Д.Р. Толклен у сваёй "Эпопее колец"). Гэта былі і сімвалы ўлады: такія, напрыклад, пярсцёнкі кардыналаў і епіскапаў Рымска-каталіцкай царквы; пярсцёнкі свецкіх гасудароў і племянных правадыроў, радавых старэйшын, а таксама пярсцёнкі, якія носяцца на мезенцы правай рукі главой "сям'i" італьянскай мафіі. Найбольш папулярныя заручальныя пярсцёнкі як сімвал вернасці мужа і жонкі на безімёных -- радзей -- сярэдніх пальцах (левых рук -- у католікаў, правых -- у праваслаўных). Нездарма па традыцыі ўдаўцы маглі насыць два пярсцёнкі: і сваё, і памерлай. Пярсцёнак можа быць і памятным знакам, а можа -- і паказчыкам прафесійнага ўзроўню: у нашы дні нашэнне пярсцёнкаў з датай заканчэння навучальнай установы дастаткова папулярнае сярод выпускнікоў

прэстыжных універсітэтаў і каледжаў.

У старадаўнія часы і сярэдневякоўі быў вельмі папулярным пярсцёнак-пячатка (сыкгнет). У пярсцёнку мог быць і тайнічок, дзе, напрыклад, хавалі зярнітка юду "на чорны дзень" або маленъкую запіску.

Пададкрываючыміся камнем-вечкам -- або замест каменя -- здаралася, змяшчаліся партрэты каҳаных. Такі пярсцёнак з уласным партрэтам падарыў адной са сваіх сябровак вядомы Казанова. Пярсцёнак мог служыць апазнавальным знакам, а часам і прыладай для забойства, -- напрыклад, калі вуглы яго каменя або трэшчынка ў ім змазваліся ядам, то пры рукацісканні павернуты ўнутр камені драпаў руку ахвяры, а яд пранікаў праз царапіну ў кроў. Падобнымі дзеяннямі славілася сям'i я Горджыя.

Пярсцёнкі на вялікім пальцы правай рукі маглі мець і непасрэдна баявое прызначэнне. Так, нефрытавыя пярсцёнкі захоўваліся стральбе пальцы кітайскіх лучнікоў старэйшын. Баявы пярсцёнак хеўсурай (адно з горных грузінскіх плямёнаў) меў чатыры шыпы-сацэрулі і мог стаць грознай прыладай рукапашна-

га бою. А вось у чэркесаў у мінульым стагоддзі тоўстыя металічныя пярсцёнкі на вялікіх пальцах правай руці служылі вельмі практычным сродкам уздзення куркоў.

Замкі іх крамянёвых ружжаў мелі вельмі тугія спружыны -- і ўзвядзенне курка пальцам было цяжкім, да таго ж механічнае намаганне магло пашкодзіць скuru. Краем жа пярсцёнка было зручна захапіць верхнюю частку (агаловак) курка і, каратыстаючыся кальцом як рычагом, лёгка падрыхтаваць зброю да бітвы. Між іншым, некаторыя насы суайчыннікі падобным чынам выкарыстоўваюць заручальныя пярсцёнкі або модныя пярсцёнкі-пячаткі для ўскрыцця піўных бутэлек пры адсутнасці кансервавага нажа.

Калі ж дададзім да ўсяго вышэй-сказанага яшчэ і ёсць чыннае прызначэнне гэтых папулярных твораў ювелірнага мастацтва, то стане зусім відавочным агульначалавечы характар традыцыі нашэння пярсцёнкаў, у тым ліку і прадстаўнікамі мужчынскай паловы чалавечства.

Я.БРОЎКІН,
ст. выкладчык кафедры ўсеагульнай гісторыі.

СПАРТАКІЯДА ПЕРАСЯГНУЛА ЭКВАТАР

Завяршыліся спаборніцтвы па міні-футболу ў праграме студэнцкай спартакіяды. У падгрупе каманда факультета фізічнай культуры паслядоўна перайграла футбалістаў эканомфака з лікам 3:1, матфака -- 6:3, філфака -- 8:2, а ў фінале -- геолага-геаграфічнага факультета -- 8:1, матэматычнага -- 6:3 і фізічнага -- 3:2.

Другім прызёрам стала каманда геолага-геаграфічнага факультета, якая ў фінале перамагла матэматыкаў з лікам 9:4 і фізікаў -- 5:1. Трэці радок у турнірнай табліцы заняла каманда фізічнага факультета.

У заключэнне нельга не адзначыць галоўнага суддзю выкладчыка кафедры фізічнага выхавання Андрэя Блажкевіча, які добра арганізаваў і правёў спаборніцтвы па міні-футболу.

У канцы мінулага года ў залік студэнцкай спартакіяды прыйшлі спаборніцтвы па шахматах.

Добра правялі турнір выхаванцы матэматычнага факультета, якія сталі пераможцамі. На наступных месцах каманды

эканамічнага, біялагічнага, гісторыка-юрыдычнага факультетаў. 5 і 6 месцы падзялілі філфак і факультэт фізічнай культуры, на 7-м -- фізічны. Турнірную табліцу замкнулі шахматысты геолага-геаграфічнага факультета.

Асобна трэба адзначыць каманду факультета фізічнай культуры, якая ўпершыню за апошнія дзесяцігоддзе прыняла ўдзел у такіх спаборніцтвах.

На першай дошцы мацнейшым быў Аляксандр Легінаў (матфак), на другой -- Уладзімір Кавалеўскі (эканомфак) і на трэцій -- Сяргей Гурскі (гісторыка-юрыдычны факультэт).

Сярод дзяўчат на першай дошцы лепшы вынік паказала Вольга Сапоцкая з эканамічнага факультета, на другой -- Наталля Кіслеўская з матфака.

Словы падзялі за добрую арганізацыю і правядзенне турніру хochaцца выказаць нашаму ветэрану, галоўнаму суддзу турніра Аляксандру Аляксеевічу Косцікаву.

Пераможцы і прызёры спаборніцтваў былі ўзнагароджаны граматамі і атрымалі тарты.

В. МАРЧАНКА

Вясёлы перапынак

НА ЭКЗАМЕНЕ

-- Калумб! -- раздражнена крычыць прафесар, -- Калумб!

Студэнт устае і ідзе да выходу.

-- Куды вы? -- пытаецца прафесар.

-- Я думаў, што вы клічаце наступнага.

Прафесар задае студэнту адно пытанне за другім. Студэнт упарты маўчыць. Тады прафесар, глубока ўздыхнуўшы, кажа:

-- Ну, добра, скажыце хаяць б, хто адкрыў Амерыку?

Студэнт паціскае плячыма.

Александр КУЗНЕЦОВ

ЗИМНИЙ СОН

Милионы свежих звезд,
Светлых, мерзлых неба слез
На моей ладони тают,
По моей руке стекают
Чистой каплей. Вижу я,
Что деревья, не тая
Красоты своей, расправив
Гордо плечи, не оставив
Места грусти, убрались
В белые меха. Неслись

Хлопья снежные, танцуют.
Околдованный, стою я.
Все быстрее снег кружится,
Чудятся в метели лица.
Мне -- Зимы то лики.
Только жаль, дневные блики
Вмиг растопят зимний
трон!
И окончится мой сон...

ГОМЕЛЬСКІ ДЗЯРЖАУНЫ УНІВЕРСІТЭТ імя Ф. СКАРЫНЫ

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне вакантных пасад па кафедрах:

- педагогікі -- дацэнта;
- усеагульнай гісторыі -- дацэнта;
- ВМ і праграміравання -- дацэнта;
- заалогіі і аховы прыроды -- дацэнта;
- французскай мовы -- выкладчыка.

Тэрмін падачы заяў -- не пазней 1 месяца з дня апублікацыі паведамлення.

Заявы накіроўваць на адрес: 246699 г. Гомель,
вул. Савецкая, 104.

РЭКТАРАТ.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, калектыв кафедры псіхалогіі і падрыхтоўкі да вучобы ў ВНУ выказываюць глыбокое спачуванне дацэнту **УЛАСАВУ** Аляксандру Васільевічу з выпадку напаткаўшага яго гора -- смерці **БАЦЬКІ**.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, калектыв кафедры палітычнай сацыялогіі выказываюць глыбокое спачуванне асістэнту **СЕНІНАЙ** Валянціне Фёдарапуне з выпадку напаткаўшага яе гора -- смерці **БАЦЬКІ**.

Рэдактар

Ул. П. БАЛОГА

Аб'ём 1 друк. арк.
Тыраж 1.500 экз.
Заказ №

Падпісаны да друку 10.01.96.

ЗАСНАВАЛЬNIK -- Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Ф. Скарыны.

Наш адрес: 246699, г. Гомель, вул.

Савецкая, 104, пакой 1-18,

тэл. 57-43-21.

Рэгістрацыі № 221

Спонсары газеты -- НВП "Сучасныя тэхналогіі", прафком студэнтаў.

Газета набрана і звёрстана на настольна-выдавецкім комплексе ІВЦ ГДУ, аддрукавана на Гомельскай фабрыцы "Палесдрук", г. Гомель, вул. Савецкая, 1.

За няякасны набор, вёрстку і памылкі фабрыка "Палесдрук" адказнасці не насе.